A°. 1829. N°. 14.

BREDASCHE COURANT.

Zaturdag den 4 *April.*

N E D E R L A N D E N.

B r e d a den 3 April.

[illegible] circa 6 ure, had alhier het volgend treffend [illegible] zoontje van den heer [illegible], oud 7 jaren, zich al spelende vermakende, op de galerij der olie-molen, staande op de wal, genaamd *Bastion Holland*, werd door een der roeden zóó geweldig tegen het hoofd getroffen, dat hij op dezelfde plaats een' gewissen dood vond. Alle hulpmiddelen werden evenwel dadelijk in het werk gesteld om den ongelukkigen indien mogelijk, te redden, doch alle pogingen waren, helaas! vruchteloos. De troostelooze ouders beweenen haren lieveling, die zij op deze verschrikkelijke wijze zien ten grave dalen.

— In een der Engelsche dagbladen leest men het navolgende: Voor ruim dertig jaren geraakte het scheepsvolk van een Engelsch vaartuig, hetgeen in de Zuid-Zee zeilde, in oproer, vermoordde den bevelhebber en verdere officieren, en stevende daarna met dit schip, dewijl het in Engeland of in eene hunner volkplantingen, uit vreeze voor straf, niet durfden terug keeren, naar een woest eiland, alwaar het zich met eenige [illegible] van Otahaïte, welke zich aan boord bevonden, [illegible] vormde dit volk eene kleine volkplanting, welke [illegible] tijd door Engelsche en Amerikaansche vaartuigen, die den oceaan bevoeren, werd ontdekt. Sints dat tijdstip bestonden er tusschen hen en de schepen die op deze hoogte zeilden, en welke hun verschillende nuttige zaken [illegible], zelfs eenige betrekkingen. Toen dit scheepsvolk zich op het eiland Pitcairn nederzette, bestond de geheele volkplanting uit negen Engelsche matrozen, zes mannen, twaalf vrouwen en een kind van de eilanden Otahaïti en Tobon.

Men heeft opgemerkt dat alle de Engelschen door eenen geweldigen dood zijn omgekomen, één hunner is slechts nog in leven, zeer oud, en verlangt niets vuriger, dan zijn leven in Europa te eindigen. Tegenwoordig bestaat deze kleine volkplanting uit [illegible] mannen en 25 vrouwen, behalve 5 vrouwen, afkomstig van Otahaïti. Het nieuw geslacht is schoon, en in het gelaat [illegible] waart men vele trekken der Engelschen. Zoo lang de Engelsche oproerlingen bestonden, hadden er [illegible] zijnde de [illegible] hunne geschillen, die [illegible] geworden. Men hoopt dat dit nieuw geslacht de ondeugden zijner vaderen niet zal beërven. Onlangs is in deze volkplanting een school opgerigt, en een Amerikaansch timmerman, die zich aldaar heeft nedergezet, onderwijst de inwoners in het bouwen van huizen.

Nog wordt er uit Engeland gemeld, dat men aldaar zeer kostbare Manuscripten van de hand van den beroemden *Locke*, en waarvan de echtheid niet in twijfel kan worden getrokken, heeft gevonden. Onder dezelve bevindt zich het Manuscript getiteld: *pre[illegible] het gehoor*; de andere stukken zijn *brieven wegens de [illegible] en de Godgeleerdheid.* Het blijkt uit een dezer brieven, [illegible] vroeger een bovennatuurkundig tractaat geschreven heeft, [illegible]: *On perceiving all things in God*, dit werk is [illegible] het licht verschenen.

— Men meldt uit Parijs, dat het verdrag tusschen Engeland, Frankrijk en Rusland aangegaan, betrekkelijk de grensbepaling van Griekenland, beslissend is geteekend, en dat, wegens dit punt, de volkomenste eensgezindheid onder de drie Mogendheden heerscht. Dit verdrag zal weldra worden bekend gemaakt, en zoude reeds naar Konstantinopel zijn afgezonden, ten einde dit ter kennisse van de Turksche regering te brengen.

— Volgens brieven uit Oost-Vlaanderen, zoude aldaar onder het hoornvee eene ziekte heerschen, hetgeen eene ontsteking aan de long met koortsen vergezeld, en welke spoedig tot koudvuur overgaat, zoude wezen; zijne Excellentie de heer Gouverneur heeft de noodige voorzorgsmiddelen bevolen, om de uitbreiding dezer ziekte [illegible] mogelijk te voorkomen.

I T A L I E.

R o m e den 15 Maart.

Men spreekt [illegible] waarschijnlijk de keuze van een' Paus op den kardinaal [illegible] vallen, en hoewel er niets zekers omtrent dit gerucht [illegible] schijnt hetzelve toch eenig geloof te verdienen.

O O S T E N R I J K.

W e e n e n den [illegible]

De berigten uit Konstantinopel van den 25 Febr. zijn van weinig belang. De Groote Heer scheen voornemens zich naar het leger te begeven. Hij was altijd in militaire kleeding en daarin werd hij nagevolgd door zijne ministers en grooten des rijks. Het werven en organiseren van troepen duurde voort, en sedert half Feb. zag men wederom troepen uit Azia aankomen. Het provianderen der hoofdstad werd van de landzijde voortgezet; doch had eenige belemmeringen ondergaan, waardoor de schaarschheid aan levensmiddelen [illegible] genomen.

[illegible] het volk was reeds [illegible] ongerustheid en vreeze voor hongersnood ontstaan, welke [illegible] men vernam dat de Porte in allerhaast commissarissen naar alle naburige districten had gezonden om alle voorhanden zijnde granen naar de hoofdstad te doen vervoeren, en dat zij naar Smirna orders had doen afvaardigen om de granen die uit Syrie en Egypte aldaar waren aangebragt, met kameelen naar de hoofdstad te verzenden. Men had tot dat einde reeds 4000 kameelen, in de omstreken van Smirna bijeengebragt. Bij deze maatregelen ter provandering der hoofdstad, kwam nog een besluit van den Grooten Heer, volgens hetwelk een aanzienlijk getal Israëlieten, die van tijd tot tijd uit de onderscheidene provincien in de hoofdstad waren aangekomen om er zich nedertezetten, zonder genoegzame middelen van bestaan te hebben, Konstantinopel moeten verlaten. Bij een ander besluit worden ook vele duizende Grieken uit de hoofdstad verbannen, en door deze verwijdering van menschen hoopt men de schaarschheid van levensmiddelen te doen verminderen.

P R O G R A M M E.

Het K U N S T L I E V E N D G E N O O T S C H A P: ter aanmoediging en bevordering van *T E E K E N -, S C H I L D E R -, G R A V E E R - en B E E L D H O U W K U N S T*, te Groningen, zich in staat gesteld ziende, om door aanmoediging den edelen naijver der Kunstenaars te [illegible], heeft, in deszelfs Vergadering van den 17 Februarij 1829, ingevolge art. 4 der Wetten van het Genootschap, besloten, de navolgende *E E R E P R I J Z E N* uit te loven:

IN HET VAK DER TEEKENKUNDE,

Eene Premie van vijf Gouden Dukaten en een Getuigschrift voor het best geoordeeld wordende T E E K E N I N G in K L E U R E N, behoorlijk afgewerkt, hoog 40, breed 32 Nederl. Duimen, voorstellende *een Boeren Binnenhuis bij kaarslicht*, behoorlijk gestoffeerd.

IN HET VAK DER SCHILDERKUNST,

1. Eene Premie van tien Gouden Dukaten en een Getuigschrift voor het best geoordeelt wordende S C H I L D E R I J, geheel afgewerkt, hoog 56, breed 46 Nederl. Duimen, voorstellende eene behoorlijk *Gemeubileerde Kamer, waarin een Jongeling afscheid van zijne Ouders neemt*, en verdere eigenaardige Stoffaadje.

2. Eene Premie van tien Gouden Dukaten en een Getuigschrift voor het best geoordeeld wordende S C H I L D E R I J, geheel afgewerkt, hoog [illegible] Duimen, voorstellende een *Heuvelachtig [illegible] Landschap*, behoorlijk gestoffeerd.

IN HET VAK DER GRAVEERKUNST,

Eene Premie van [illegible] Gouden Dukaten en een Getuigschrift voor het best geoordeeld wordende drie Afdrukken van eene G E E T S T E P L A A T, hoog 25, breed 32 Nederl. Duimen, voorstellende *eene Weide met eene groep Koebeesten.*

IN HET VAK DER BEELDHOUWKUNST.

(bij herhaling van de in het vorige jaar onbeantwoorde Prijsvraag.)

Eene Premie van tien Gouden Dukaten en een Getuigschrift voor het best geoordeeld wordende B O R S T B E E L D, in levensgrootte, van *de Venus de Medicis*, in Hout.

Het G E N O O T S C H A P noodigt uit, tot de behandeling dezer onderwerpen en tot het dingen naar *de uitgeloofde Prijzen*, alle deszelfs M E D E L E D E N, alsmede alle overige K U N S T B E O E F E N A A R S.

De vervaardigers van de Stukken der tweede, derde en vijfde Prijsvraag, zoo dezelve bekroond worden, zullen verpligt zijn eene *Teekening* of volledige *schets* van hetzelve in de Verzameling van het Genootschap te deponeren; terwijl de bekroonde Stukken der eerste en vierde prijsvraag het eigendom van het Genootschap blijven.

Ook zal de geen, die naar eene der Eereprijzen wil dingen, de volgende bepalingen in acht moeten nemen:

1.) De ingezondene Stukken zullen moeten [illegible] zijn met eene Zinspreuk of ander kennelijk Merk, welke [illegible] of Merk, door eene andere hand geschreven, ook geteld zal moeten worden op een [illegible] briefje, in hetwelk de naam en de woonplaats van den maker van het stuk vermeld staan.

2.) Elk der niet bekroonde Stukken zal, benevens het ongeopende biljet, in hetwelk de naam van den maker uitgedrukt is,

op vertooning van de Zinspreuk of het Merk, met dezelfde hand geschreven, aan den vertooner terug gegeven worden. — De teruggave zal geschieden binnen den tijd van ééne maand, te rekenen van den dag af, dat de uitwijzing bekend gemaakt wordt.

3.) De uitreiking der Premiën en Getuigschriften aan de Kunstbeoefenaars, aan welke dezelve zijn toegewezen, zal op eenen nader te bepalen dag geschieden, en hun hiervan in tijds kennis gegeven worden, en zullen zij alsdan zelve in persoon, of wel personen, door hen behoorlijk gevolmagtigd, in de Vergadering van het Genootschap tegenwoordig moeten zijn.

De mededingers, des verkiezende, kunnen in hun naambiljet stellen den prijs, waarvoor zij de ingezonden Stukken aan het Genootschap willen afstaan. Zullende het Genootschap na de prijsuitwijzing aan den bekroonden opgeven, of men het Stuk al of niet verkiest te behouden.

De Stukken zullen vóór of op den laatsten Augustus 1829 moeten gezonden worden aan het huis van den *Secretaris* J. VINKELES, *vrachtvrij*, en zoodanig ingepakt, dat er geene beschadiging aan het Stuk of de Lijst zal kunnen geschieden. — Stukken, na genoemden dag inkomende, zullen in geene aanmerking genomen worden.

GRONINGEN, den 17 Februarij 1829.

Op last van het Kunstlievend Genootschap voorn.
J. VINKELES, *Secretaris.*

MARKT-PRIJZEN der Stad BREDA,
van den 3 April 1829.

	Gl. Ct.
Het Mudde Tarwe.	f 10,65
» » Rogge.	- 5,37
» » Boekweit.	- 4,30
Fijn Tarwen Meel of Bloem Ned. pond.	- 0,38
Grof » » » idem.	- 0,19
Boter . . . . idem.	- 0,70
1 Ned. pond Fijn Tarwe Brood.	- 0,19
De 1 » » Grof. idem.	- 0,19
De 1 » » Boekweit.	- 0,16
De 5 » » Roggen Brood.	- 0,29
Zand Aardappelen (Vat of Mudde).	- 2,00
Het 1000 Eiken Telhout.	- 3,00
» » Doof Hout.	- 1,90
De 100 Spanders.	- 3,30
» » Stukken.	- 3,30
De 100 Mutsaard.	- 5,20

** Het behaagde den Heer van leven en dood, heden den 30 Maart 1829, mijnen veel geliefden Broeder, den Edel Groot Achtbaren Heer FRANS MAURITIUS CLEMENT VAN STEENSEL, Lid der Provinciale Staten van *Noord-Braband*, Burgemeester der Gemeente *Gilze* en *Rijen*, en Notaris van het Kanton *Ginneken*, in den ouderdom van 51 jaren en ruim 3 maanden, na voorzien te zijn geweest van de laatste H. H. Sacramenten onzer Moeder de Heilige Kerk, tot zich te roepen.

Ieder die het uitmuntend karakter van den Waardigen overledenen heeft gekend, en den vriendelijken ijver, waarmede hij in eenen zoo uitgebreiden werkkring steeds, immer heeft gade geslagen, zal ligtelijk beseffen, in welke diepe droefheid zijne twee minderjarige kinderen, *Gilze's* ingezetenen, en al die met den overledenen in eenige betrekking hebben gestaan, benevens mij, gedompeld zijn.

Ginneken,
30 Maart 1829. A. B. VAN STEENSEL.

Advertentien.

VERKOOPING

De Notaris HERMANUS ... HUBERT, Openbaar Notaris, residerende te Breda, daartoe gekommitteerd door de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te BREDA, zal, in het Logement *de Korenbeurs*, bij J. HEIJMANS, op de Groote Markt te BREDA, op Maandag den 13 April 1829, des avonds ten zeven ure, publiek Veilen, en op Maandag den 27 derzelve maand finaal Verkoopen:

Eene HUIZINGE, TUINTJE en ERVE, genaamd *de Vergulde Roos*, staande te BREDA, aan de noordzijde van de Lange Brugstraat, Lett. C. n°. 16. — In huur bij J. MAAS, tot 1 Mei 1829.

Nadere onderrigting te bekomen, ten kantore van gemelde Notaris.

NB. Op Zaturdag den 11 April 1829, des voormiddags ten elf ure, zal op de *Hooge Polder*, *Jannezand*, gelegen onder *Dussen*, voor den jare 1829 in perceelen publiek worden Verpacht:

CIRCA 30 BUINDERS WEILAND.

Aanwijzing daarvan zal geschieden daags vóór- en 's morgens vóór de Verpachting. — Informatie te verkrijgen ten kantore van den Rentmeester STERLING te *Dordrecht* en bij den opzigter PIETER KELLER, op *Jannezand*.

NEDERLANDSCH
ONDERLING
Weduwenaars-, Weduwe- en Begrafenis-Fonds,
(Ook voor Ongehuwden.)

De ondergeteekende Correspondent van voornoemd FONDS, gevestigd te *Amsterdam*, onder het bestuur van de Heeren VALK en SPROKKEREEF, heeft het genoegen aan het publiek te kunnen berigten, dat dit FONDS thans uit *vijf Duizend een Honderd Leden* bestaat, zijnde *Duizend* meerder dan bij aanvang van het verloopen Maatschappelijk jaar, 1°. April 1828. — Hij herinnert hierbij tevens, hetzelve van zoo vele andere zich voordeelig onderscheidt, doordien men, bij het klimmen der jaren, in geene hoogere klasse overgaat, noch ook geene inleggelden bij de deelneming betaald, en tevens in de gevallen, bij het Reglement aangewezen, *Premiën* verleent.

Het Bestuur vertrouwt dan ook, dat thans bij het begin van het Maatschappelijk jaar, het getal der deelnemers even als in het verloopene, zal mogen aangroeijen, en daardoor dit FONDS wat dan ook vooroordeel, partijdigheid of baatzucht daar tegen in het werk stellen, hoe langer hoe meerder in bloei en luister moge toenemen.

Tot nadere inlichting en deelneming, alsook tot het bekomen van Reglementen, vervoege men zich ten huize van den ondergeteekenden, hoek Visch-marktstraat, Wijk, C. n°. 290.

BREDA, den 3 April 1829.

D. J. DE HEIJDER, Jr.

BERIGT VAN INTEEKENING
BIJ DE BOEKHANDELAARS BROESE & COMP., TE *BREDA*,
OP EEN HANDBOEK DER
BIJBELSCHE GESCHIEDENIS,
in aaneengeschakelde tafereelen,
DOOR EEN VIJFTIGTAL FRAAIJE PLATEN OPGEHELDERD.

Meermalen werd door Leeraren en christelijke Huisvaders de wensch te kennen gegeven, dat er in de behoefte aan een, naar den tegenwoordigen trap van beschaving berekend, zoogenaamd BIJBELSCH PRENTENBOEK, op eene doelmatige wijze mogt voorzien worden.

De ondergeteekenden hierdoor aangespoord, rekenen zich gelukkig, om hunne Landgenooten zulk eene gewigtige dienst te kunnen bewijzen, door de uitgave van een HANDBOEK DER BIJBELSCHE GESCHIEDENIS, *bevattende in aaneengeschakelde tafereelen, de geschiedenissen des O. en N. Verbonds, opgehelderd door een ruim aantal fraaije platen.*

Van onzen hoogst geëerbiedigden KONING, tot den eenvoudigsten dagloonder, mag zich de Nederlander gelukkig achten, dat hij nog niet verzwakt is van den christelijken geest zijner brave voorvaderen. Alom toch wordt de Bijbel hooggeschat, en de kennis van de Bijbelsche Geschiedenis boven alles nuttig en noodzakelijk geacht. Wat is er nu, om dezen goeden geest te blijven bewaren of aan te kweeken, geschikter, dan te zorgen dat zulk een Handboek, als een dagelijksch *Huisboek*, in ieder geordend en christelijk huisgezin kan gevonden worden — en alzoo ook de jeugd, reeds van hare eerste ontwikkeling af met de Bijbelsche Geschiedenis op eene aangename en doelmatige wijze werde bekend gemaakt?

Het is door de ondervinding te zeker gestaafd, dan dat het eenig bewijs zoude behoeven, dat het aan de jeugd, en niet aan haar alleen, aangenaam is zich de gebeurtenissen zinnelijk voor te stellen, en op eene plaat afgebeeld te zien, wat de geschiedenis haar te lezen geeft, deze zinnelijke voorstelling, dit zien van platen, komt niet alleen het geheugen te hulp, maar verhoogt ook de belangstelling in de afgebeelde gebeurtenis; doch zoo waar als dit is, zoo waar is het ook, dat, zal de oogmerk bereikt worden, de platen eene ware en zuivere voorstelling der gebeurtenis moeten behelzen, en geene aanleiding moeten geven, om verkeerde denkbeelden te weeg te brengen of de zucht tot spotternij op te wekken.

Om dit doel wel te treffen, hebben de ondergeteekenden het van groot belang geacht, daar een aanmerkelijk aantal platen dit werk versieren zal, dat dezelve wel gekozen en door eene bekwame hand vervaardigd zijn. Een met roem bekende en verdienstelijke Kunstenaar in dit vak, heeft onder behoorlijke voorlichting en hulp, de vervaardiging der platen op zich genomen. Men behoeft alsnu niet te vreezen voor de gebreken, welke de vroeger uitgegevene Bijbelsche prentenboeken zeer ontsierd, zoo niet onbruikbaar gemaakt hebben, dewijl daarin de platen gevonden worden, welke de jeugd geheel verkeerde denkbeelden, bespottelijke voorvallen, personen of zaken inboezemen; ja het eerbied voor den Onzienlijken verzwakken, terwijl men meent denzelven op te wekken of te verlevendigen.

Van niet minder gewigt rekenen zij het, aan wien de zamenstelling dezer Bijbelsche Geschiedenis is toevertrouwd, en zij verheugen zich hier den man te kunnen noemen, die door zijne uitlegkundige schriften te gunstig bekend is, dan dat het noodig zoude zijn te vermelden; dat de bekwaamheid van den Wel-Eerwaarden Heer *H. van Heijningen*, met de belangrijkheid van het onderwerp in eene juiste evenredigheid staat.

Het is alzoo het oogmerk, om, in eene bevallige en zijn de waardigheid van de te behandelen geschiedenissen passende stijl, dan eens als langs de groote reeks van gebeurtenissen, welke de Heilige Bladen vervat, voort te leiden, — nu en dan eens, bepaald bij gewigtige punten, stil te staan, en daar zulks pas geeft, dezelve door wel gekozene platen op te helderen, en alzoo gemakkelijker en aangenamer aan te bevelen.

Voorwaarden van Inteekening.

1°. Het werk zal gedrukt worden in *groot kwarto*, op velijn papier, met eene duidelijke letter, als waarvan de 3 laatste bladzijden van het Prospectus tot model verstrekken, hetwelk bij BROESE & COMP. *gratis* te bekomen is, terwijl de uitgave van het werk zelve natuurlijk nog met meerdere zorge zal geschieden.

2°. Het getal der bladen of vellen druks is wel niet juist te bepalen, doch zal dat van 30 niet te boven gaan, en voor de Inteekenaren à 15 cents gerekend worden.

3°. Niet minder dan 50, doch niet meerder dan 60 platen zullen dit Handboek versieren, en voor de Inteekenaren à 20 cents berekend worden. De ondergeteekenden verbinden zich, dat al de platen van het werk zelve, niet minder fraai zijn dan die zich reeds aan het Prospectus te zien geven, dan zij beloven in de model plaat bij het Prospectus gevoegd.

4°. Buiten Inteekening wordt het werk met *een vierde* der prijs verhoogd; en er zal naderhand niet één enkel exemplaar voor de inteekenings-prijs worden afgeleverd.

5°. Het geheele werk zal in afleveringen 6, 8, of meer platen met den daarbij behoorenden Tekst, tegen betaling worden afgeleverd, doch in dier voege, dat dezelve naderhand in een band kunnen ingebonden worden; waartoe ook een nette Titelplaat gratis aan de Inteekenaren zal worden verstrekt.

6°. De Naamlijst der Inteekenaren zal vóór het werk worden geplaatst.

7°. De Inteekening zal 30 *April* aanstaande gesloten zijn; bij alle voorname boekhandelaren in dit Rijk zijn de Lijsten van Inteekening voorhanden.

8°. Men zal telkens in drie, of uiterlijk vier maanden eene Aflevering uitgeven.

's Gravenhage en Rotterdam, den 25 Maart 1829.

S. DE VISSER,
P. VAN BAALEN.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.